

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Piotr Brodniak (spr.)
Sędziowie:	SA Stanisław Kucharczyk SA Bogumiła Metecka-Draus
Protokolant:	sekr. sądowy Aneta Maziarek

przy udziale prokuratora Prokuratury Regionalnej Wioletty Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2017 r. sprawy

L. O.

o wydanie wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp.

z dnia 10 listopada 2016 r., sygn. akt II K 114/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- orzeczoną wobec skazanego L. O. karę łączną pozbawienia wolności obniża do 13 (trzynastu) lat,

- podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w punkcie I części dyspozytywnej wyroku uzupełnia o § 1 i 2 art. 85 kk, a podstawę prawną orzeczenia wyrażonego w punkcie IV tej samej części wyroku uzupełnia o przepis art. 572 kpk,

- uchyla zawarte w punkcie II części dyspozytywnej wyroku orzeczenie o karze łącznej grzywny i na podstawie art. 572 kpk postępowanie w tym przedmiocie umarza,

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków związanych z postępowaniem odwoławczym.

Stanisław Kucharczyk Piotr Brodniak Bogumiła Metecka-Draus

UZASADNIENIE

L. O. został prawomocnie skazany wyrokami:

- 1) Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 5 marca 1985 r., w sprawie V K 804/84 za przestępstwo z art. 208 dkk, na karę 7 lat pozbawienia wolności i grzywnę 500.000 złotych,
- 2) Sądu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 4 marca 1992 r., w sprawie II K 98/91 za przestępstwo z art. 201 dkk, na karę 5 lat pozbawienia wolności i grzywnę 3.000.000 złotych,
- 3) Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 10 czerwca 2005 r., w sprawie XXIII K 305/05, łączącego kary ze spraw VI K 1423/03, II K 588/03, V K 2037/03, II K 268/03, XXIII K 1825/04, na karę łączną 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- 4) Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 7 grudnia 2004 r., w sprawie XXIII K 1814/04 za przestępstwo z art. 278 § 1 kk, na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- 5) Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu z dnia 27 listopada 2015 r., w sprawie VIII K 695/15 za przestępstwo z art. 242 § 3 kk, na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności,
- 6) Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 5 maja 2016r., w sprawie II K 977/15 za przestępstwo z art. 270 § 1 kk, na karę roku pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim, wyrokiem z dnia 10 listopada 2016 r., wydanym w sprawie II K 114/16, na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk, połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w punktach 1, 2, 3, 4 oraz 6 i orzekł wobec L. O. karę łączną 16 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 2 kk, połączył kary grzywny orzeczone wyrokami opisanymi w punktach 1 oraz 2 i orzekł wobec L. O. karę łączną grzywny, ustalając jej wysokość na 50 stawek dziennych po 10 złotych każda.

Na podstawie art. 577 kpk, na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył L. O. okresy odbytych kar.

Na podstawie art. 85 § 3 kk, w zakresie wyroku opisanego w punkcie 5, umorzył postępowanie o wydanie wyroku łącznego.

W pozostałym zakresie, wyroki opisane w punktach 1, 2, 3, 4 i 6 pozostawił do odrębnego wykonania.

Nadto, Sąd Okręgowy zwolnił L. O. od ponoszenia kosztów sądowych.

Apelację od wyroku wywiódł obrońca L. O. i zarzucił mu rażąco niewspółmierną surowość kary 16 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym do naruszenia tego doszło wskutek nieuwzględnienia całokształtu zachodzących w sprawie okoliczności łagodzących, które nie zostały w pełni wzięte pod uwagę przez Sąd I instancji a w to miejsce Sąd nadmiernie wyeksponował okoliczności obciążające skazanego.

Formułując ten zarzut, obrońca L. O. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez złagodzenie kary pozbawienia wolności i wymierzenie kary łącznej 10 lat pozbawienia wolności.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest częściowo zasadna.

Dokonując takiej jej oceny, na wstępie wypada przypomnieć, że w sprawie VIII K 695/15 Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu oraz w sprawie

II K 977/15 Sądu Rejonowego w Gnieźnie, L. O. został prawomocnie skazany, odpowiednio, wyrokiem z dnia 27 listopada 2015 r. i z dnia 5 maja 2016 r., a więc orzeczeniami zapadłymi po 1 lipca 2015 r., który to dzień jest dniem wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 396), nowelizującej przepisy Rozdziału IX kodeksu karnego dotyczące zasad łączenia kar. W tej sytuacji, odwołując się do treści art. 19 ust. 1 cytowanej ustawy, a także uwzględniając to, że przepisy sprzed nowelizacji nie są względniejsze dla skazanego, Sąd Okręgowy prawidłowo skonstatował, że na gruncie rozpoznawanej sprawy mają zastosowanie te, które obowiązują obecnie. Natomiast mając w polu widzenia określone w tych przepisach, a konkretnie w art. 85 § 1, 2, 3, 3a i 4 kk, zasady łączenia kar, Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił, że łączeniu podlegają kary pozbawienia wolności orzeczone wobec L. O. wyrokami Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 5 marca 1985 r., sygn. akt V K 804/84, Sądu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 4 marca 1992 r., sygn. akt II K 98/91, Sądu Rejonowego

w Poznaniu z dnia 10 czerwca 2005 r., sygn. akt XXIII K 305/05, Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 7 grudnia 2004 r., sygn. akt XXIII K 1814/04 i Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 5 maja 2016 r., sygn. akt II K 977/15. Z opinii o skazanym

(k.91-92) wynika bowiem, że kary pozbawienia wolności ukształtowane

w wymienionych wyrokach są tymi, które podlegają wykonaniu, a co za tym idzie, zgodnie z treścią art. 85 § 2 kk, to właśnie one stanowią podstawę orzeczenia jednej kary łącznej. Sąd Okręgowy trafnie również dostrzegł, że wspomniana opinia dowodzi ponadto i tego, iż wykonaniu podlega także kara 3 miesięcy pozbawienia wolności orzeczona wobec skazanego wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto

w Poznaniu z dnia 27 listopada 2015 r., sygn. akt VIII K 695/15. Czyniąc to spostrzeżenie i odwołując się do treści art. 85 § 3 kk, Sąd meriti bezbłędnie jednak skonstatował, że kara określona w tym wyroku nie podlega łączeniu z pozostałymi,

a to dlatego, że jest ona konsekwencją przestępstwa, które L. O. popełnił w trakcie odbywania kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 5 marca 1985 r., sygn. akt V K 804/84 oraz Sądu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 4 marca 1992 r., sygn. akt

II K 98/91. Natomiast oceniając wymiar kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej wobec skazanego i tym samym odnosząc się do zarzutu oraz twierdzeń sformułowanych w apelacji, w pierwszej kolejności należy zauważyć, że przepis art. 85a kk stanowi, iż orzekając karę łączną, sąd bierze pod uwagę przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Realizacja tej powinności, w praktyce oznacza więc, że przy ustalaniu wysokości kary łącznej sąd musi mieć na uwadze, zarówno warunki i właściwości osobiste skazanego, jak i rodzaj oraz ilość popełnionych przez niego przestępstw.

Jest bowiem oczywistym, że to właśnie na podstawie tych uwarunkowań możliwe

jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy konkretnie orzeczona kara łączna spełni

te cele, o których mowa w cytowanym wyżej przepisie. Odnosząc zaś tę uwagę

do realiów analizowanej sprawy, w pierwszej kolejności należy mieć w polu widzenia okoliczności, które, stricte, związane są z czynami przypisanymi skazanemu w wyżej wymienionych wyrokach. A zatem, wymagającym podkreślenia jest to, na co zwrócił uwagę również Sąd Okręgowy, a mianowicie, że przestępstwa dokonane przez L. O. posiadają różnorodny charakter, a przy tym zmaterializowały się na rozległej przestrzeni czasowej. Obok tych, posiadających bez wątpienia negatywną wymowę elementów, należy jednocześnie uwzględnić te, które charakteryzują warunki i właściwości osobiste skazanego. Z dotyczącej go, a cytowanej już wcześniej opinii penitencjarnej (k.91-92) wynika, że zachowanie wymienionego w jednostce penitencjarnej jest poprawne. W takim sam sposób zdefiniował je również Sąd pierwszej instancji, który to jednak, w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, tylko ogólnikowo wspominał o wychowawczych celach kary łącznej i w konsekwencji

nie powiązał ich z wiekiem skazanego. Czyniąc tę uwagę, należy więc przypomnieć, że L. O. jest osobą sześćdziesięciosiedmioletnią, przed którą

i to niezależnie od rozstrzygnięcia podjętego w niniejszej sprawie, jawi się perspektywa wieloletniego pobytu w warunkach izolacji więziennej. Istnienie takiego stanu rzeczy w efekcie zaś powoduje, że orzeczona wobec skazanego kara

łączna pozbawienia wolności, postrzegana w wychowawczym jej aspekcie, razi niewspółmierną surowością. Taki, a nie inny charakter tej kary skutkował więc tym, że Sąd odwoławczy obniżył ją do 13 lat, uznając, że ukształtowanie jej na tym właśnie poziomie gwarantuje realizację celów, o których mowa w art. 85a kk.

Inicjatywa odwoławcza obrońcy L. O. okazała się pożądana jeszcze o tyle, że doprowadziła do ujawnienia również innych mankamentów występujących w zaskarżonym wyroku. Prezentując je, wypada zaś zauważyć, że w podstawie prawnej rozstrzygnięcia wyrażonego w punkcie I części dyspozytywnej tego wyroku, obok przepisu art. 86 § 1 kk, Sąd Okręgowy wskazał art. 85 kk, podczas gdy prawidłowo, winien być to przepis art. 85 § 1 i 2 kk. Z kolei w punkcie IV tej samej części wyroku, Sąd meriti przytoczył jedynie przepis art. 85 § 3 kk, stanowiący materialnoprawną podstawę zawartego w tym punkcie orzeczenia, pomijając tym samym przepis art. 572 kpk, który to dla tego orzeczenia stanowi podstawę o charakterze formalnoprawnym. Istnienie przytoczonych błędów wymuszało więc konieczność skorygowania w tym zakresie zaskarżonego wyroku.

Dla wyczerpania tematyki związanej z wadliwością kontrolowanego orzeczenia należy się również odnieść do rozstrzygnięcia o karze łącznej grzywny. Orzekając ją, Sąd pierwszej instancji ustalił, że podlegającymi wykonaniu są kary grzywny wymierzone L. O. wyrokami Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 5 marca 1985 r., sygn. akt V K 804/84 i Sądu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 4 marca 1992 r., sygn. akt II K 98/91. Rzecz jednak w tym, że tego rodzaju ustalenie jest błędne. Z danych o karalności skazanego (k.14-18), wynika bowiem, że kara grzywny orzeczona wobec wymienionego wyrokiem Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 5 marca 1985 r., sygn. akt V K 804/84 została

już wykonana, a nastąpiło to w dniu 14 września 1989 r. W tej sytuacji, zważywszy na treść art. 85 § 2 kk, jest więc oczywistym, że na gruncie rozpoznawanej sprawy nie zmaterializowały się przesłanki do orzeczenia wobec skazanego kary łącznej grzywny. W konsekwencji takiego stanu rzeczy, Sąd Apelacyjny uchylił zawarte w punkcie II części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku rozstrzygnięcie statuujące byt tej kary, a na podstawie art. 572 kpk, postępowanie w tym przedmiocie umorzył.

Zważywszy na długoterminowy charakter kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec L. O., Sąd Apelacyjny zwolnił go z obowiązku ponoszenia wydatków związanych z postępowaniem odwoławczym. Rozstrzygnięcie w tej materii zapadło na podstawie art. 624 § kpk.

Stanisław Kucharczyk Piotr Brodniak Bogumiła Metecka - Draus